

УДК 061.1ЄС

Я. О. Бенъ,
аспірант кафедри глобалістики, євроінтеграції та управління національною безпекою,
Національна академія державного управління при Президенті України
ORCID : 0000-0001-6748-3922

DOI: 10.32702/2306-6814.2019.8.141

ЄВРОАТЛАНТИЧНА ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ: ВІД ХАРТІЇ ПРО ОСОБЛИВЕ ПАРТНЕРСТВО ДО ОСНОВНОГО ЗАКОНУ ДЕРЖАВИ

Ya. Ben,
applicant of the Department of Globalistics, European Integration and National Security,
National Academy of Public Administration, the President of Ukraine

EURO-ATLANTIC INTEGRATION OF UKRAINE: FROM CHARTER OF SPECIAL PARTNERSHIP TO THE BASIC LAW OF THE STATE

У статті досліджено організаційно-правові механізми співробітництва України з Організацією Північно-Атлантичного договору в умовах глобалізації, наведено низку нормативно-правових актів, які є правовою основою євроатлантичної інтеграції нашої держави. Ці акти свідчать про те, що Україна активно враховує нову геополітичну ситуацію у світі і прагне вдосконалити шляхи управління євроінтеграційними процесами. Крім того, проаналізовано організаційні механізми співпраці України з Альянсом (Хартія про особливе партнерство між Україною та НАТО, Комісія Україна — НАТО, Річна національна програма та ін.). Підкреслено, що діяльність усіх державних органів у форматі Україна — НАТО зосереджена на прогнозуванні, своєчасному виявленні, попередженні і нейтралізації зовнішніх і внутрішніх загроз національній безпеці. Доведено, що найбільш ефективним механізмом забезпечення України є її членство в НАТО.

The article examines the organizational and legal mechanisms of cooperation between Ukraine and the North Atlantic Treaty Organization in the context of globalization, provides a number of legal acts that are the basis for the Euro-Atlantic integration of our state. These acts testify the fact that Ukraine actively takes into account the new geopolitical situation in the world and seeks to improve the ways of governance of Euro-integration processes. In particular, on February 7, 2019, the Verkhovna Rada of Ukraine adopted a law on amending the Constitution of Ukraine on the strategic course of the state for gaining full-fledged membership of Ukraine in the EU and NATO. The overwhelming majority of Ukrainian society supports the course for Ukraine's full membership in the EU and NATO. The article also analyzes regulatory and legal mechanisms of Ukraine's cooperation with the Alliance, in particular the Charter on a special partnership between Ukraine and NATO. The Charter on a special partnership between Ukraine and the Organization of the North Atlantic Treaty (NATO) was signed during the Madrid Alliance Summit on July 9, 1997. The Charter outlines in particular the political and practical non-military forms of cooperation between Ukraine and NATO. It became a logical continuation of the accession of Ukraine to the Partnership for Peace Program in 1994. In August 2009, in Brussels, was approved a declaration on the alternation of the Charter 1997, taking into account the results of the Bucharest Summit, which took place a year earlier in the Romanian capital.

Importantly, Ukraine has changed its approaches to the elaboration of the Annual National Program under the auspices of the NATO-Ukraine Commission. In 2019, a completely different document was adopted, which is a strategic and systematic document built on the logical chain, which lists the strategic goals and specific tasks for the current year, as well as the ways of their implementation.

— It is emphasized that the activities of all state bodies in the format of Ukraine-NATO are focused on prediction, timely detection, prevention and neutralization of external and internal threats to national security. It is proved that the most effective mechanism of ensuring Ukraine's safety is its membership in NATO.

The article also analyzes Ukraine's individual achievements in the way of Euro-Atlantic integration, namely, the reformation of the Armed Forces, the expansion of cooperation with NATO in various spheres, the main principles of NATO's cooperation with partner countries based on common security, respect for sovereignty, common accord, common consultations within forums on different levels: the North Atlantic Council, the political committee, regional expert and special working groups, advisory groups and other specific structures.

Ключові слова: НАТО, Комісія Україна — НАТО, Хартія про особливе партнерство, євроатлантична інтеграція, глобалізація, національна безпека, гібридна війна, безпекові інституції.

Key words: NATO, Ukraine — NATO Commission, Charter on special partnership, Euro-Atlantic integration, globalization, national security, hybrid war, security institutions.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ

Ключовими пріоритетами зовнішньої політики України є протидія агресії Російської Федерації, захист суверенітету та незалежності України, відновлення територіальної цілісності держави в межах міжнародно визнаних кордонів, підготовка до членства в НАТО та ЄС. У науково-інформаційному просторі існує доволі багато публікації з питань євроатлантичної інтеграції України. Більшість політиків та державних діячів схиляються до того, що така інтеграція була б гарантією суверенітету та національної безпеки України.

Верховна Рада України схвалила зміни до Конституції України щодо курсу на повноцінне членство в ЄС і НАТО, які підтримуються більшістю населення. Це відповідає прагненню українського народу, відбиває сучасні геополітичні реалії, пов'язані з російським вторгненням в Україну, анексією та окупацією частини української території російськими військами. Очікується, що посилення політичної та практичної підтримки з боку НАТО сприятиме відновленню територіальної цілісності та незалежності України, зміцненню її безпеки. Разом з тим, деяка частина політикуму й населення виступають проти євроатлантичних планів України. Це ставить перед державою і суспільством нові завдання щодо досягнення намічених цілей, повного виконання норм, закріплених в Основному Законі.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ ПО ТЕМІ

Проблематика євроатлантичної інтеграції України останнім часом є предметом активного наукового аналізу. Дослідженню НАТО приділяють значну увагу як вітчизняні фахівці, серед яких підкреслимо роботи Г. Перепелиці, Л. Гайдукова, О. Чернеги, В. Білозубенка, П. Демчука, І. Тодорова, В. Горбуліна, В. Гречанінова, С. Толстого, О. Соскіна, так і закордонні дослідники Дж. Шерр, І. Буайє, Ф. Шарійон, Ф. Бозо, З. Бжезінський, Дж. Саймон, Е. Монаган, Д. Йост, Ш. Кросс, М. Орфі, Р. Мур, Дж. Крендлер, К. Масала, Ч. Крупнік та ін. У галузі науки державне управління відомими є роботи Г. Ситника, І. Грицяка, В. Долгова, В. Корендовича, В. Горбуліна, В. Абрамова, В. Смолянюка, О. Суходолі, О. Оржель та інших. Разом з тим динаміка євроатлантичного руху України, супроводжувана виникненням нових проблем державно-управлінського, інформаційного, медійного гатунку, вимагає продукування нових праць із зазначеної проблематики.

МЕТА СТАТТІ

Метою статті є розкриття суті, змісту, поняття євроатлантична інтеграція, шляхів такої інтеграції, аргументування необхідності вступу України до НАТО, як одного із шляхів захисту національної безпеки; аналіз нормативно-правових основ євроатлантичної інтеграції України та конкретних дій, необхідні для набуття членства у цій безпековій організації. Додатково аргументувати об'єктивну можливість і необхідність євроатлантичної інтеграції України.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Національна безпека — це захищеність життєво важливих інтересів людини і громадянина, суспільства і держави, запобігання потенційним загрозам національним інтересам у різних сферах. Дбаючи про свою національну безпеку, Україна розробляє та реалізує її нормативно-правові основи. Головним документом є Конституція України, яка визначає основні напрямки зовнішньої політики нашої держави, забезпечення її територіальної цілісності та суверенітету. У Законі України від 21.06.2018 р. "Про національну безпеку України" визначені пріоритети захисту національних інтересів, один із яких — це "...інтеграція України в європейський, політичний економічний, правовий простір, з метою набуття членства в Європейському Союзі та в євроатлантичний безпековий простір з метою набуття членства в Організації Північноатлантичного договору; розвиток рівноправних, взаємовигідних відносин з іншими державами світу в інтересах України" [1].

Ключовим документом у співпраці України з Альянсом є Хартія про особливе партнерство між Україною та Організацією Північноатлантичного договору, підписана 09.07.1997 року, яка набула чинності в той же день [2]. Україна, підписуючи Хартію, підтвердила свою рішучість провести радикальні реформи, змінити державне управління у сфері оборони та інших сферах суспільного життя відповідно до західних стандартів. Хартія визначає сфери співробітництва у рамках програми Партнерство заради миру (ПМЗ), а саме участь України в операціях, включаючи миротворчі, залучення України до спільних операцій об'єднаних загальновійськових тактичних сил, консультації між Україною та НАТО стосовно питань, які становлять спільний інтерес.

У рамках Хартії посилюється співробітництво України з НАТО, постійно поглиблюється політичний діалог з широкого кола питань безпеки.

Тимчасова окупація РФ частини території України — АРК, міста Севастополя, розпалювання Росією конфлікту у східних регіонах України та руйнування системи світової та регіональної безпеки і принципів міжнародного права зумовили прийняття нової редакції Воєнної доктрини України, датованої 02.09.2015 року [3]. Правовою основою воєнної доктрини стали Конституція України, Стратегія національної безпеки України, затверджена указом Президента України від 26.05.2015 року, міжнародні договори, ратифіковані Україною.

У доктрині підкреслено (розділ III, ст. 15), що головною метою воєнної політики України є створення умов для відновлення територіальної цілісності держави, її суверенітету і недоторканості в межах державного кордону України, реформування Збройних Сил України (ЗСУ) з метою досягнення оперативної і технічної сумісності зі збройними силами держав-членів НАТО. Ст. 37 Воєнної доктрини вказує на конкретні кроки, необхідні для комплексного реформування системи національної безпеки до рівня, прийнятого для членства в ЄС та НАТО.

На виконання Воєнної доктрини ЗСУ беруть активну участь у міжнародному військовому співробітництві, спільних операціях з НАТО. Пріоритетним завданням поглиблення співпраці з НАТО є досягнення до 2020 року повної сумісності ЗСУ з відповідними силами держав-членів Альянсу. Відносини України з НАТО сприяють досягненню Україною необхідних критеріїв для набуття повноправного членства в Альянсі.

На шляху євроатлантичної інтеграції надзвичайно важливим є прийняття Стратегічного оборонного бюлетеня (СОБ) України, що фактично є програмою здійснення оборонної реформи в Україні та досягнення сумісності зі збройними силами країн НАТО [4]. СОБ є документом оборонного планування, який розроблено за результатами оборонного огляду з метою визначення основних напрямів реалізації воєнної політики України та розвитку сил оборони до кінця 2020 року. Правову основу СОБ складають Конституція України та закони України, Стратегія національної безпеки України, Воєнна доктрина України та Концепція розвитку сектору безпеки і оборони України, затверджена указом президента України від 14.03.2016 року, а також міжнародні договори України, згода на обов'язковість виконання яких надана Верховною Радою України.

Дотримуючись цих документів та міжнародних зобов'язань Україна бере участь у засіданнях комісії з питань координації євроатлантичної інтеграції. Важливим для нашої держави було засідання такої комісії 20.11.2018 р., на якій було наголошено на важливості активнішої участі Національних координаторів галузевого співробітництва України з НАТО та інших членів Комісії у двосторонніх консультаціях Україна — НАТО з оцінки виконання Річних національних програм.

В Альянсі позитивно оцінюють здобутки України на шляху євроатлантичної інтеграції, водночас рекомендують зосередити увагу на подальшому реформуванні сектору безпеки й оборони, зокрема в частині посилення дієвого цивільного та парламентського контролю, а також на виконанні інших завдань, передбачених законом про національну безпеку. За даними Міністерства

оборони України, наразі 40% керівників структурних підрозділів ЗСУ та 82% персоналу є цивільними особами. Усі заступники Міністра оборони також є цивільними особами. Члени Комісії обговорили підсумки Міжнародної конференції "Уроки гібридного десятиліття: що треба знати для успішного руху вперед". Конференція відбулася в межах платформи Україна — НАТО [5].

Окремо учасники обговорили нагальність посилення кадрової спроможності міністерств і відомств у частині євроатлантичної інтеграції, зокрема через навчальні модулі за підтримки сторони НАТО. Йшлося також про взаємодію з Альянсом у напрацюванні механізмів системи національної стійкості включно із захистом критичної інфраструктури та реагування на надзвичайні ситуації.

18.02.2019 року відбулась зустріч Президента України П.Порошенка та Генерального секретаря НАТО Є.Столтенберга з питань плану дій щодо членства України в НАТО, щорічної національної програми, розвитку співпраці на двосторонньому рівні з підвищення безпеки у всіх напрямках, починаючи від кібербезпеки та завершуючи потужностями оборонної зброї України.

Річна національна програма під егідою Комісії Україна — НАТО на 2018 рік, затверджена указом президента України від 28 березня 2018 року, зафіксувала, що Україна дотримується політики "відкритих дверей НАТО" та рішення Бухарестського саміту Північноатлантичного Альянсу 2008 р. про те, що Україна стане членом НАТО [6]. Ця програма стала стратегічним документом у сфері євроатлантичної інтеграції України, реформування сектору безпеки і оборони України відповідно до стандартів і рекомендацій Альянсу. Особлива увага у 2018 р. надавалась діяльності із забезпечення вдосконалення інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України.

30.01.2019 року було опубліковано Указ Президента України "Про затвердження Річної національної програми під егідою Комісії Україна-НАТО на 2019 рік" [7]. Цей документ також є системним, побудованим за логічним ланцюгом, де зазначені стратегічні цілі та конкретні завдання на поточний рік. Річна національна програма під егідою Комісії Україна — НАТО є програмою стратегічних реформ та інших заходів, необхідних для забезпечення ефективної, цілеспрямованої та системної підготовки України до членства в НАТО. Основний акцент у РНП зроблений на досягненні відповідності критеріям членства в НАТО, зміцненні демократії, політичній, економічній, судовій реформах, реформах виборчого законодавства, освіти, науки, охорони здоров'я, зростанні економіки, боротьбі з корупцією, підвищенні добробуту громадян, а також реформі сектору безпеки та оборони — відповідно до рекомендацій Альянсу, а також переведенні ЗСУ на стандарти НАТО. РНП гармонізована з основними стратегічними документами України, включаючи Стратегічний оборонний бюлетень, План дій Уряду, Стратегію сталого розвитку України 2020, Закон України "Про національну безпеку" та інші.

Завдання влади на шляху євроатлантичної інтеграції додатково визначені у Стратегії сталого розвитку "Україна — 2020", схваленій указом Президента України від 12.01.2015 року, Угоді про коаліцію депутатсь-

ких фракцій "Європейська Україна" Верховної Ради України VIII скликання, підписаній 27.11.2014 року, засадах державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційній стратегії) на 2014—2017 роки, затверджених Законом України від 14.10.2014 року, а також у Програмі діяльності Кабінету Міністрів України, затвердженій урядовою постановою від 09.12.2014 року та схваленій постановою Верховної Ради України від 11.12.2014 року.

Україна продовжуватиме брати участь у Програмі НАТО з розбудови цілісності, прозорості, доброчесності та зниження корупційних ризиків у роботі оборонних і безпекових інституцій (далі — Програма VI), а також виконувати рекомендації НАТО стосовно організації та проведення самооцінки складових сектору безпеки і оборони України на предмет виявлення корупційних ризиків у процесі управлінської діяльності та ресурсного менеджменту. У рамках Програми VI надаються спроможності для спеціалізованої експертизи та допомога для підвищення рівня взаємодії і належного управління у сфері безпеки і оборони. У 2017 році в рамках Програми VI та із застосуванням методології Програми НАТО "Удосконалення військової освіти" (DEEP) здійснюється підготовка фахівців з подолання корупції та запровадження ефективного і прозорого менеджменту в складових сектору безпеки і оборони.

Комісія Україна — НАТО (КУН), створена у 1997 році, є найвищим органом, який ухвалює рішення стосовно розвитку відносин Україна — НАТО та спрямовує заходи в плані практичного співробітництва. Вона також є форумом для консультацій між країнами-членами Альянсу та Україною з тих питань безпеки, що викликають обопільну зацікавленість. Комісію Україна — НАТО (КУН) було утворено відповідно до Хартії про особливе партнерство між Україною та НАТО, яку підписали глави держав та урядів України і країн-членів Альянсу в Мадриді 9 липня 1997 року.

Комісію Україна-НАТО було створено з метою вироблення рішень, спрямованих на розвиток відносин між Україною та НАТО, загальної оцінки стану розвитку відносин як у рамках програми "Партнерство заради миру", так і діяльності у військово-політичній сфері в контексті імплементації річних планів співробітництва, огляду процесу планування. КУН виконує функцію форуму з обговорення питань безпеки, а також тих, що становлять обопільний інтерес.

Стан реформування України в контексті її євроатлантичної інтеграції широко обговорювався на засіданні Комісії Україна — НАТО (КУН) з нагоди 20-ї річниці підписання Хартії про особливе партнерство між Україною та НАТО (10 липня 2017 року) [8]. Аналізувались безпекова ситуація в Україні, хід реформ, допомога з боку Альянсу, робота КУН. Було визнано, що протягом 20 років КУН, заснована в рамках Хартії, відіграє ключову роль у веденні діалогу та широкомасштабної співпраці між Україною та НАТО у різних сферах. На засіданні Комісії обговорювалась безпекова ситуація у Східній Україні, яка залишається предметом значного занепокоєння західних країн. Учасники зустрічі підкреслили, що Мінські домовленості мають бути виконані всіма сторонами. Значна відповідальність за це лежить на Росії як стороні конфлікту (тим більше, що Росія

підписала Мінські домовленості). Було констатовано, що спостерігачі ОБСЄ повинні мати повний, безпечний і безперешкодний доступ до всієї території України, включно з державним кордоном між Україною та Росією.

Відносини особливого партнерства дозволили Україні скористатись досвідом та допомогою НАТО для проведення амбітних реформ у секторі безпеки та оборони. Починаючи з 2014 року, обсяги співпраці України з НАТО, як на політичному рівні, так і в практичному вимірі, є "безпрецедентними". Учасники зустрічі 10.07.2017 року у Києві відзначили, що комплексний пакет допомоги для України дає можливість отримати допомогу в реалізації 40 цілеспрямованих заходів в ключових сферах.

У умовах глобалізації були розроблені основні принципи співпраці НАТО з країнами-партнерами, що ґрунтуються на спільній безпеці, повазі суверенітету, загальній згоді, спільних консультаціях в межах форумів різних рівнів: Північноатлантичної ради, політичного комітету, регіональних експертних і спеціальних робочих груп, консультативних груп та інших спеціальних структур. Для України, як країни-партнера, важлива співпраця з НАТО в тих організаціях, які утворюються відповідно до угод між Україною та Альянсом 1994 р. "Партнерство заради миру" і 1997 р. "Про особливе партнерство між Україною та НАТО".

Під егідою КУН створено спільні робочі групи з метою продовження роботи в конкретних сферах. Вони включають Спільну робочу групу з питань оборонної реформи (JWGDR), Спільну робочу групу з питань технічного співробітництва в галузі оборони (JWGDTCS), Спільну робочу групу з наукового та екологічного співробітництва (JWGSEC), Спільну робочу групу з планування на випадок надзвичайних ситуацій цивільного характеру (JWGCEP) та Спільну робочу групу з економічної безпеки (JWGES). КУН відіграє важливу роль на сучасному етапі у зміцненні позиції України у протидії гібридній війні з боку РФ.

Важливу роль у співробітництві України з НАТО відіграє представництво НАТО в Україні. Воно складається з Центру інформації та документації НАТО, створеного в 1997 році для підтримки зусиль, спрямованих на інформування громадськості про діяльність НАТО та переваги співробітництва між НАТО і Україною та Відділу зв'язку НАТО, створеному в 1999 році для сприяння участі України в НАТО "Партнерство заради миру", а також підтримки реформування сфери оборони та безпеки, поглиблення контактів з Міністерством закордонних справ, Міністерством оборони, Радою національної безпеки і оборони, іншими установами. Представництво НАТО в Україні лідирує в наданні консультацій стратегічного рівня в рамках Комплексного пакету допомоги для України.

30.05.1997 року на саміті Ради північноатлантичної співпраці була створена Рада євроатлантичного партнерства (РЄАП). Вона опікується розвитком діалогу, співробітництва та консультацій між НАТО і партнерами, забезпечує підґрунтя для співпраці та консультацій з окремими країнами-членами Альянсу. Зараз у цій організації беруть участь 29 країн-членів Альянсу та 22 країни-партнери. Рада представляє собою форум для проведення регулярних консультацій, засідання прово-

дяться щомісяця на рівні послів, щорічно на рівні міністрів закордонних справ або міністрів оборони та начальників штабів збройних сил, а також час від часу на рівні саміту. Глави держав і урядів ухвалили два документи, пов'язаних з подальшим розвитком програми "Партнерство заради миру". Перший з них "Політично-військова структура проведення операцій ПЗМ під проводом НАТО". У другому документі "До партнерства у XXI сторіччі — вдосконаленого і більш дієвого партнерства" розглядаються основні елементи, покликані зробити програму "Партнерство заради миру" (ПЗМ) більш дієвою.

Серед питань, що є предметом дискусії у рамках РЕАП, можна виділити: операції з врегулювання кризових ситуацій та підтримання миру; Регіональні питання; контроль над озброєннями та питання розповсюдження зброї масового знищення; міжнародний тероризм; питання оборони; формування бюджету; планування дій на випадок надзвичайних ситуацій цивільного характеру; забезпечення готовності до реагування на природні лиха та катастрофи; співпраця а галузі озброєнь; ядерна безпека; координація управління повітряним рухом цивільними та військовими органами; наукова співпраця; підтримка міжнародних зусиль на сприяння Резолюції Ради безпеки ООН № 1325 щодо жінок, миру та безпеки; Боротьба з торгівлею людьми.

Важливу роль у реформування військової сфери України та співпраці з НАТО відіграє діяльність Спільної робочої групи (СРГ) з військової реформи, яка була започаткована у 1998 році для виконання положень Хартії про особливе партнерство між Україною та Альянсом.

Серйозною підтримкою євроатлантичного вектора у структурі зовнішньої політики України є функціонування в Україні впродовж кількох років цілісної, структурованої системи державних органів із чітким розподілом завдань і зобов'язань.

З метою підвищення рівня підтримки громадськістю державної політики у сфері євроатлантичної інтеграції та рівня довіри громадян України до НАТО як ключової інституції у зміцненні міжнародної безпеки 21 лютого 2017 року главою держави була затверджена Концепція вдосконалення інформування громадськості про співробітництво України з НАТО на період 2017—2020 рр. Її реалізація має забезпечити якісне інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції, зокрема шляхом роз'яснення засад, принципів, політики та діяльності НАТО, змісту та засад взаємовідносин України з НАТО, стану та перспектив такого співробітництва, а також ролі НАТО у зміцненні міжнародної стабільності та безпеки.

З метою налагодження співробітництва України з НАТО вперше введено посаду Віце-прем'єр-міністра з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України. З метою налагодження чіткої внутрішньодержавної координації співробітництва між Україною та НАТО Указом Президента України від 08.07.2016 року "Питання координації євроатлантичної інтеграції України" утворено комісію з питань координації євроатлантичної інтеграції України, яку і очолює Віце-прем'єр-міністр з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України.

З метою забезпечення належної організації реалізації завдань у сфері європейської інтеграції та виконання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС Урядом України 04.10.2017 року створено Урядовий офіс з питань європейської інтеграції у складі Секретаріату Кабінету Міністрів України. На Урядовий офіс покладено функції секретаріатів Ради та Комітету асоціації між Україною та ЄС з Української Сторони. Урядовий офіс підпорядковується Прем'єр-міністру України, Віце-прем'єр-міністру України, до компетенції якого віднесено питання європейської інтеграції, а також Кабінету Міністрів України. У структурі Урядового офісу створені три управління: стратегічного планування, аналітичного забезпечення, координації та моніторингу.

Свідченням того, що Україна проводить послідовний курс на євроатлантичну інтеграцію є прийняття 07.02.2019 року змін до Конституції. Верховна Рада України прийняла Закон України "Про внесення змін до Конституції України (щодо стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в Європейському союзі та в Організації Північноатлантичного договору)" [9]. У ст. 85 Конституції України зазначено, що до повноважень Верховної Ради України належить реалізація стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору. Ст. 102 Конституції України визначає, що Президент України є гарантом реалізації стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в ЄС та НАТО, а Кабінет Міністрів України (ст. 116) забезпечує реалізацію стратегічного курсу держави щодо набуття такого членства [10].

Ці зміни до Основного Закону є свідченням чіткого закріплення в нормативно-правовому просторі держави незворотності цивілізаційного вибору України, уособленням якого є її європейська та євроатлантична інтеграція.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК

Україна активно розвиває правові та організаційні механізми співробітництва з НАТО. Проаналізовані вище нормативно-правові акти свідчать про те, що наша держава активно враховує нову геополітичну ситуацію, реалії російської геополітики, спрямовані проти України, та прагне досягти повноцінного членства в Альянсі, оскільки це може стати одним із найбільш дієвих шляхів захисту національної безпеки. Такі наміри підтримуються більшістю населення. Разом з тим існує спротив як з боку частини населення південно-східних регіонів, так і представників окремих політичних сил. У наступних роботах слід більш ґрунтовно розкрити практичні шляхи виконання конституційних норм щодо євроатлантичної інтеграції України, формування у суспільній свідомості настроїв, очікувань, сподівань, пов'язаних з поверненням України до співтовариства європейських народів.

Література:

1. Закон України "Про національну безпеку України" [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19>

2. Хартія про особливе партнерство між Україною та Організацією Північноатлантичного договору [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_002

3. Воєнна доктрина України. Затверджена Указом Президента України від 24 вересня 2015 р. №555/2015 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/documents/5552015-19443>

4. Стратегічний оборонний бюлетень України від 6 червня 2016 (№2402016) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/documents/2402016-20137>

5. Уроки гібридного десятиліття: що треба знати для руху вперед. Матеріали Міжнародної конференції від 7—8 листопада 2018 року [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/u-kiyevi-vidkrilasya-mizhnarodna-konferenciya-uroki-gibridnogo-desyatilittya-shcho-treba-znati-dlya-ruhu-vpered>

6. Річна Національна Програма під егідою Комісії Україна-НАТО на 2018 рік. Затверджено Указом Президента України від 28 березня 2018 року №89/2018 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.center.gov.ua/component/k2/item/2981>

7. Проект указу Президента України "Про затвердження Річної Національної програми під егідою Комісії Україна-НАТО на 2019 рік" [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://ukraine-nato.mfa.gov.ua/ua/inform-center/news/70225>

8. Спільна заява Комісії Україна — НАТО від 10 липня 2017 року [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://www.nato.int/cps/uk/natohq/official_texts_146087.htm?selectedLocale=uk

9. Закон України "Про внесення змін до Конституції України (щодо стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору)" [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2680-1>

10. Конституція України (Ст. 85, 102, 116) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>

References:

1. Verkhovna Rada of Ukraine (2018), The Law of Ukraine "On the National Security of Ukraine", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19> (Accessed 25 March 2019).

2. Verkhovna Rada of Ukraine (1997), The Law of Ukraine "Charter on a special partnership between Ukraine and the North Atlantic Treaty Organization", available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_002 (Accessed 25 March 2019).

3. President of Ukraine (2015), Decree "The military doctrine of Ukraine", available at: <http://www.president.gov.ua/documents/5552015-19443> (Accessed 25 March 2019).

4. President of Ukraine (2016), Decree "About Strategic Defense Bulletin of Ukraine", available at: <http://www.president.gov.ua/documents/2402016-20137> (Accessed 25 March 2019).

5. Service of the Vice Prime Minister of Ukraine (2018), "Lessons from the hybrid decade: what you need to know for moving forward. Materials of the international conference from November 7—8, 2018", available at: <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/u-kiyevi-vidkrilasya-mizhnarodna-konferenciya-uroki-gibridnogo-desyatilittya-shcho-treba-znati-dlya-ruhu-vpered> (Accessed 25 March 2019).

6. President of Ukraine (2018), Decree "Annual National Program under the auspices of the Ukraine-NATO Commission for 2018", available at: <http://www.center.gov.ua/component/k2/item/2981> (Accessed 25 March 2019).

7. President of Ukraine (2018), Decree "Draft Decree of the President of Ukraine "On Approval of the Annual National", available at: <https://ukraine-nato.mfa.gov.ua/ua/inform-center/news/70225> (Accessed 25 March 2019).

8. NATO (2017), "Joint Statement of the Ukraine-NATO Commission", available at: https://www.nato.int/cps/uk/natohq/official_texts_146087.htm?selectedLocale=uk (Accessed 25 March 2019).

9. Verkhovna Rada of Ukraine (2019), The Law of Ukraine "On Amendments to the Constitution of Ukraine (Regarding the Strategic Course of the State on Acquiring Full-fledged Membership of Ukraine in the European Union and the North Atlantic Treaty Organization)", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2680-19> (Accessed 25 March 2019).

10. Verkhovna Rada of Ukraine (1996), "The Constitution of Ukraine", available at: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/en/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (Accessed 25 March 2019).

Стаття надійшла до редакції 08.04.2019 р.

ПЕРЕДПЛАТА

ВИДАННЯ МОЖНА ПЕРЕДПЛАТИТИ З БУДЬ-ЯКОГО МІСЯЦЯ!

— ЧЕРЕЗ РЕДАКЦІЮ (ТЕЛ. 458-10-73);

— ЧЕРЕЗ ДП "ПРЕСА"
(У КАТАЛОЗІ ВИДАНЬ УКРАЇНИ);

— ЧЕРЕЗ ПЕРЕДПЛАТНІ АГЕНТСТВА